

Øvelse 1 - Smags- og skriveøvelse – Smag betragtet konkret og abstrakt (25 min)

Denne øvelse træner din skriftlige evne til at anskue et emne konkret og abstrakt

Rekvisitter:

- Frugt og grønt (f.eks. gulerødder, tomater, peberfrugter og æbler).

Materiale:

- Bødtcher-Hansen, Maja og Susan Mose: Skriftlig eksamen i dansk (STX), Gyldendal (2015), s. 46-52.
- Knausgård, Karl Ove: "Sukker", Om vinteren, Lindhardt og Ringhof (2015), s. 157-159.
- Plum, Camilla: Ælle Bælle Frikadelle, Gyldendal (2005), s. 20-21.

Baggrund:

Essayet som genre er kendetegnet ved at reflektere over og undersøge et fagligt emne. Som en vigtig del af denne refleksion og undersøgelse anskuer essayet emnet ud fra både konkrete og abstrakte vinkler. Dvs. at skribenten både anvender eksempler og personlige erfaringer og anfører generelle overvejelser og almene erfaringer.

Forfatteren Karl Ove Knausgård gør dette meget tydeligt i sit essay "Sukker". Læg mærke til, hvordan han i hele den første del af nedenstående citat er helt konkret og bruger egne erfaringer, når han beskriver smagen af sukker – lige fra mundfølelse og grundsmag til det daglige forbrug som dreng i halvfjerdsene. Afslutningsvis anlægger Knausgård derimod en abstrakt og generaliserende vinkel på emnet sukker, når han sammenligner det med skyldfølelse og usofistikeret levevis, som kendetegner en hel generation. Også denne abstrakte vinkel hører med til smagen af sukker.

Sukker er små, hvide krystaller som knaser mellem tænderne, smelter på tungen, og som trods sit undselige ydre fylder mundhulen med en både særpræget og eftertrægtelsesværdig smag, som er det søde i sin reneste form, ja, selve det søde. (...) Da jeg voksede op i halvfjerdsere, var der sukker overalt, der var ingen, eller næsten ingen, restriktioner i brugen af det, i hvert fald ikke i vores parcelhuskvarter. Pålægget på madderne til morgen, middag og aften var ofte baseret på sukker: nøddepålæg, chokoladepålæg, bananpålæg, honningpålæg, syltetøj, sirup. Jeg tog altid tre eller fire teskeer sukker i teen, jeg tog sukker på grøden, sukker på pandekagerne og sukker i vafle. Der var sukker i saftevandet og sukker i sodavanden, der var sukker i kagerne og sukker i bolle, sukker i tyggegummi og sukker i slikket. Flere af min klassekammerater havde sukker på brødet, kan jeg huske, og både min farmor og min morfar kunne finde på at sidde og sutte på sukkerknalder mens de drak kaffe. I denne overflod lignede sukkeret benzinen, der også blev ødslet med dengang, og som ligesom sukkeret har fået en skygge af skyld over sig. Halvfjerdsere var benzinen og sukkerets usofistikerede og uskyldige forbrugs veltidsdage, som tydeligvis havde rødder i en fattigdomskultur, den vores bedsteforældre stammede fra, og som vores forældre forlod. (157-158).

Dit arbejde:

Skriv en kort essayistisk tekst, hvor du tager udgangspunkt i smagen af din frugt eller grøntsag. Husk på, at smagsbegrebet både skal forstås naturvidenskabeligt og kulturelt.

Din essaytekst skal først og fremmest beskrive smagen konkret og abstrakt, dvs. både rumme personlige erfaringer og eksempler og generelle overvejelser og almene erfaringer. Du må gerne lade dig inspirere af Karl Ove Knausgårds tekst "Sukker", men du behøver ikke. Du kan også bruge din viden fra kemitimerne om farve- og aromastoffer. Teksten skal gøre det ud for et uddrag af et essay, og den skal derfor ikke nødvendigvis rumme indledning, midte og afslutning.

Som afslutning skal du læse din tekst op for din sidemand, som gør det samme for dig. Diskuter, om det er lykkedes jer at skrive smagen frem ved både at være konkrete og abstrakte.

Fik I andre essayistiske genretæk med?